

Forskningsintervjuet

Mekling trenger tid

Astri Vannebo
JournalistMaster of Management

Hvordan få et separerende par i høy konflikt til å bruke mer tid på å tenke igjennom framtiden? *Det* er det store spørsmålet, sier Odd Arne Tjersland, som har forsket på familiemekling siden midten av åttitallet.

UTFORDRINGEN: Å nå fram til de konfliktfylte familiene og å få parene til å gi meklingen tid. Det er blant de største utfordringene, ifølge Odd Arne Tjersland, en nestor på familimeklingsfeltet.

– Jeg har i alle år holdt på med familiekonflikter, særlig knyttet til separasjon og skilsmisse, men også til mistanker om seksuelle overgrep og til rus. Jeg tror veldig sterkt på familiens egne krefter til å bidra til en positiv utvikling. Å støtte familier i krise er viktig. At jeg er blitt opptatt av mekling er en

konsekvens av mitt engasjement på dette området, forteller professoren ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo.

Østensjømodellen

Det var i hans tidlige arbeid innenfor psykisk helsevern for barn og familievern at det begynte. Ofte sto han i situasjoner hvor foreldre skilte lag. Hvordan få støttet dem til å samarbeide bedre i et familieliv som skulle fortsette selv om de ikke lenger skulle bo under samme tak?

Jeg tror veldig sterkt på familiens egne krefter til å bidra til en positiv utvikling.

– Faglig var dette en utfordring, og jeg ble ikke mindre opptatt av dette da jeg senere selv sto i en skilsmisssituasjon, forteller Odd Arne Tjersland. Ved Østensjø familiekontor hadde han et kreativt og spennende team rundt seg i denne gryende fasen av å se familiemekling med nye briller. Østensjømodellen ble et begrep. Til da hadde dette med mekling mest vært en formsak. Paret gikk til lensmann eller prest, som spurte «Er dere sikre?». Svarte de «ja», fikk de meklingsattesten, ferdig med det.

Doktorgrad i mekling

Odd Arne Tjersland tok i 2003 doktorgraden med en avhandling om mekling knyttet til samlivsbrudd. Prosjektet ga føringer for den obligatoriske meklingsordningen i Norge. I de senere årene har han ført videre meklingsforskningen gjennom FORM-prosjektet, og avleggeren SAMSAM, hvor et forskerteam følger hele 150 par i Østlandsområdet. I samarbeid med meklere og foreldrepar blir det gjort lydopptak under meklingen. Deretter gir både paret og mekleren sine uavhengige rapporter og evalueringer til meklerteamet.

- *Hva er kjernen i det du ønsker å finne ut av?*
- Hva kan mekleren foreta seg for at foreldre skal gi seg bedre tid under meklingen, blant annet til å tenke igjennom løsninger og prøve dem ut! Det øker sjansen for bedre kommunikasjon og samarbeid, både til barn og foreldres beste.
- *Hva er den største utfordringen på feltet?*
- Å nå fram til de konfliktfylte familiene, fordi det er særlig her barna kommer i klem. Vi ser klare tegn på at den obligatoriske ordningen ikke treffer godt nok.

Overraskende store forskjeller

- *Har du fått deg noen solide faglige overraskelser underveis?*
 - Tross tydelige forskrifter for meklingen, og stor faglig enighet om metodisk tilnærming, viser opptakene fra timene at det er overraskende store forskjeller i hva meklere foretar seg i meklingsrommet.
 - *De viktigste funnene?*
 - Til nå har vi i alle fall funnet støtte for hva vi har antatt: Urovekkende mange i konflikt avbryter meklingen etter én time. Konfliktnivået er høyest blant foreldre som ser svært ulikt på skilsmissebeslutningen, og der minst en part ennå preges av opplevelser av svik, skuffelse og drømmer som gikk i knas. En annen tendens er at fedrene er mer på banen enn tidligere, og forventer en større deltakelse i barnets liv i fortsettelsen. I denne undersøkelsen velger nærmere 40 % utvidete eller delte ordninger. Det kan være et gode for barn, men det kan også være kilde til store konflikter når dette ikke lar seg forene med jobb, bosetting og ny familiedannelse.

– *Hvorfor er forskningen din viktig?*

Henimot 50 % av par med barn ender med adskillelse mellom foreldrene, de to viktigste personene for barnet, noe som alltid vil medføre en stor følelsesmessig belastning. I den grad vi finner fram til måter som kan gjøre denne overgangen lettere, forebygger vi psykiske problemer.

ODD ARNE TJERSLAND

- Utdannet ved Psykologisk institutt, UiO i 1974. Spesialist i klinisk barnepsykologi 1986 og i klinisk familiepsykologi i 1995. Doctor philos. i 2003 med avhandling om mekling knyttet til samlivsbrudd. Professor i klinisk psykologi fra 2002.
- Ledet forskningsprosjekter knyttet til mekling ved samlivsbrudd. Utgitt fire lærebøker og en lang rekke fagartikler i tidsskrifter og lærebøker. En av grunnleggerne av Institutt for Aktiv Psykoterapi.

Kontakt o.a.tjersland@psykologi.uio.no